

NAVIS RAGUSINA

EIDYLLIUM

M. Faustini Gagliuffi.

Laeta Gravosanis ubi pubes nautica in oris
Ingentes properat pinus, et robora scindit
Dalmatica Euxinos olim visura furores,
Stabat Senchicidum navis pulcherrima fratrum,
Celsa, parata mari. Dederat jam buccina signum;
Et duri circum artifices, pars vincula nectunt
Stuppea, pars laterum retinacula vana resolvunt,
Unctaque subjiciunt prorae tabulata minanti.
Tum vero totum vidisses fervere litus
Spectantum studio, remisque frequentibus actas
Tercentum in medio cymbas colludere portu.

Vicinae interea linquentes alta Ragusae
Moenia clari aderant cives, villamque subibant
Pozzaicam, unde omnis sinus et Petknaea videri
Sylva potest, ternaеque procul per caerula sparsae
Hadriacisque objectae Austris formosae Elaphites.
Devenere viri, quos in sublimia duxit
Atria sperato adventu laetissimus hospes,
Dehinc pateras Arabo fumantes nectare jussit
Efferri, et concreta gelu redolentia fraga.

Ecce autem adveniens subjecto e litore, salve,
 Pozzaides Nicolae, inquit Casnaccius, et te
 Da facilem oranti : iudex tu posceris, audi.
 Illam quo tandem decorent cognomine puppim,
 Senchicidae inter se, pulcra est discordia, certant.
 Silicet ut nostrae magna inter nomina gentis
 Unum aliquod solemni hodie clamore vocetur,
 Fratribus idem ardor, sed postquam in mutua ventum est
 Consilia, ancipites medio in sermone resistunt;
 Et nunc, incepto ne sit mora longior, ipsi
 Me tua scitatum mittunt oracula fratres.
 Fare agedum, vocemque tuam ratis ipsa sonantem
 Audiat, et primas audentior irreat undas.
 Ille sub haec : gratam, o pelagi clarissime mensor,
 Rem petis; at simili, nec enim mirabere, honore
 Haud me dignor ego. Qualem mea villula coetum
 Excipiat, tute ipse vides. En qualibet auctos
 Arte viros, omnes Latiam Illyricamve paratos
 Aut Italiam tentare lyram. Quid plura? virentem
 In mediis agnosce senem, qui digna Marone
 Verba sonans Ithaci cecinit discrimina Ulyxei,
 Vixque minor visus summo est interpretes Homero.
 Ille et praesago meditatus carmina plectro
 E terra aerias docuit volitare carinas.
 Hic vir, hic imponat nomen, siue illius ipso
 Aequorea haec etiam jactet se nomine navis.
 Vix ea dicta, omnis chorus adsurrexit, et una
 Praesentem praesens iteravit voce Zamagnam.
 At senior placido subridens leniter ore
 Audite, o, dixit, juvenes, melioraque mecum

Discite. Me quondam, fateor, sic laudis alebat
Spes et cura meae, velut ignem ventus inertem,
Aut bibula optatae violaria rivus aquai:
Nunc quoque, centeno dum cominus obruor anno,
Suaviter obtusas vester sonus excitat aures;
Sed, si quid merui, satis est. Date sorta: sepultos
Ipse prior cineres civili munere spargam,
Senchiciaeque rati dabitur, qui quaeritur, auspex.
Ast heu! dum veterum recolo monumenta parentum,
Quis potis est infixum animis frenare dolorem?
Multa equidem, meministis enim; multa horrida dictu.
Vidimus, injusto cum nos nil tale merentes
Post captam Italiam fera milite Gallia pressit,
Hostilesque acuit non nostra in bella catervas.
Tunc primum horrisono commixta incendia ferro
Victus in obsessam vomuit mons Sergius urbem,
Tunc scelerum omnigenae facies, tunc Ombla cruentis
In mare fluxit aquis, mirtetaque amœna feracesque
Occiderunt oleae et totis navalia ripis.
O patria antiquis Epidauri elata ruinis,
O patria Illyricae nuper non ultima terrae
Gloria; faticido ni te Franciscus ab Istro
Respiciat, jubeatque novam sperare salutem,
Jam fuimus, remanetque tui vix nominis umbra.
His dictis, haesit gemitu vox pressa senili;
Obstupuere omnes, et facta silentia, donec
Sedato vates iterum sic corde locutus.
Vixere ingenio, veroque labore nitentes
Gentibus in multis multi, sed ab agmine tanto
Pauci, quos vivos felicius extulit aura,

Effugiunt longae consueta oblivia noctis.
Urbs tamen una, brevi nostra urbs circumdata muro
Tot gaudet superesse suos post funera gnatos,
Quot possint cuicunque aliquod decus addere et urbi,
Et densas numeranti arces atque oppida regno.
Plaudite : fama illos Tiberino a flumine surgens
Trans et nimbosas Alpes saevamque Pyrenen
Et maria extremos late interfusa colonos
Fertque feretque memor, dum Graja Quirinaque stabunt
Lumina inexhaustis semper rutilantia flammis.
Plaudite : progreditur nota me Stayus acer
Voce vocans. Quantus fugit ille per ardua caeli
Nubila, et obstantes manibus diverberat umbras!
Quantus et argenti descendens victor ab Arcto
Praeterit et nemora et valles, aut aequora tranat;
Lucretique gerens chlamydem mentemque Platonis
Visa triumphali celebrat penetralia cantu!
Pone venit, dextramque ultro mihi tendit amicam
Cunichius, dextram! qua non industrior ulla
Attulit Argivo lectos e cespite flores,
Quaque mihi suerat vestigia cara sequenti
Divitias monstrare novas. Hinc aemula virtus
Me tulit, ut veterum monstra Hesiodaea deorum
Abriperem, et Danaïs regnata armenta bubulcis.
Tempore quin ipso, quo tristia Pergama circum
Noster hic exultantem ira revocabat Achillem,
Ipse etiam haud aequis contendere viribus ausus.
Ægæo vidi scopulos Aquilone sonantes
Antiphatenque ferum et Scyllam et Cyclopia saxa.
Gloria parva mea est, si qua est; dedit ille stupenti

Maeoniden Latio Romana in luce videndum.

Jam subit, atque alacri se Boscovichius effert

Jucundum adspectu, ut quondam, cum mystica princeps

Cunectarum explicuit rerum primordia et omni

Luctantes, mirum! geminas in corpore vires;

Seu cum tot tenues angusto in cortice gyros

Pingeret inspiceretque inhians, atque inde moveret

Pondera terrarum et caeli portenta profundi.

Ecquis nunc ramum gerit et fulgentibus anguem

Implexum spiris? haud certe Asclepius ille,

Cui nostri extulerunt, dum somnia vana colebant,

Templum insigne patres. Hic, qui, nec fallor, acuto

Primum oculo vidit, solidis quae quantaque fibris

Vis et vita subest, si tardior alta volasset

Ad supera, Hippocrati vel par vel proximus esset:

Hic Baglivus erat, nostro haec de sanguine virtus.

Salvete aeternum, et parto gaudete triumpho.

Illustres animae! Nova me rapit altaque imago,

Alta quidem, sed mixta aliis vultuque modesto

Totaque ut in pictis vivit spectanda tabellis.

Iste, Ghetalde, color tuus est. Tua fata revolvens

Quam saepe indolui! Galilaeum Hetruria clamat,

Gallia Cartesum, Nevtonumque Anglica tellus;

Teque prope indictum squallens amplexitur urna!

Attamen, ante illis quam lux tam clara micaret,

Tu prior arsis. Duce te Pergaeus ad auras

Teque Syracosius remeavit vindice mensor,

Atque ambo stravere viam majoribus ausis.

Hinc magnum Eulero Lagrangaeoque peractum

Et iter; hinc alii surgent crescentque nepotes.

Tu, quae lex certo torquens gravia omnia motu
Evehat aut merset, tu, quales temperet almus
Sol radios, vitreo cum ludit in objice, vel cum
Exhilarat terras pluvium sinuatus in arcum,
Tu quoque, Chaldaeam post signa educta per artem
Unde et quo cursu diversas linea formas
Exstruat, optataeque ferat spectacula molis,
Scripsisti invidia major, cum nescia rerum
Saecla Stagiraeae tremarent sub trochæ dextrae;
Tantumque indigenae civem patiemur inultum?
Ne dubita: nostris hodie celebrabere votis,
Et nomen dabis ipse tuum, quod cuncta pererret
Æquora: praelato invideat nemo alter honori:
Nondum ea finierat; jamque hospes et inclyta turba
Æstuat, atque ipsa linum Casnaccius album
E specula exagitat, spargitque per aera nomen
Magni, quem veteres Beeten dixere, Ghetaldi.
Tunc veluti primo incipiens se attollere tractu
It levior fluctus, sed eundo colligit iram
Impatiens, longaeque ferit capita aspera rupis:
Fit fragor, elisaeque volant ad sidera spumae;
Haud secus ex humili, sonuit qua nomen, arena
Exoritur fremitus, mediumque ingentior agmen
Occupat, et sparso cava litora nomine complet:
Senchicidae unanimes plaudunt, stantesque superba
In puppi speculam, vox unde allata, salutant.
Jamque opere instructo, patuit circum undique caeopus,
Quem pius ingreditur veneranda in veste sacerdos,
Suppliciterque oculos templa ad caelestia tollens
Vota precesque jubet. Nudato vertice nautae,

Submissique adstant: paucis sic ille precatur.

O qui, diluvio tellus cum tota jaceret

Obruta, Lamechiden primae inter septa carinae

Armenii tandem duxisti ad gaudia montis :

Quique procelloso suspensum in gurgite Petrum,

Cum dubios inter frustra trepidaret hiatus,

Jussisti certo invictum procedere gressu ;

Da, precor, haec scopulos, haec omnes machina syrtes

Transvolet incolumis, justo et quaesita labore

Dona domum referat: da caram nauta revisat

Uxorem et patrio pendentem e pectore prolem,

Ac meritas discat supplex tibi solvere grates.

Dixit, et excusso ~~sanctos~~ bis terque metallo

Elicuit ~~aita~~ felici aspergine rores.

Nec mora : conceptis digesta in litore flammis

Æra tonant, resonant colles, et conscia ab alto

Navigia ingeminant ignem, dum laetior ipse

Sol cedens miti juga frondea lumine vestit,

Luxuriantque leves per stagna liquentia venti:

Continuo artifices monet hinc fabricator, et illinc

Dux monet arduas nautas. Mox pocula uterque

Antiquo de more tenent, libataque stantem

In puppim jaciunt. Laetanti contremittit ictu,

Nutatque, et stridit, subitoque emota tumultu

Praecipitat navis. Fugiunt sub pondere fluctus,

Illa effert sese, et victis dominatur in undis.

